

КОМПЛЕКСНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-ПАНУВАЛЬНИХ РІШЕНЬ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Візуальне сприйняття архітектури дорослими і дітьми докорінно відрізняється. При цьому архітектор, створюючи просторове середовище, близьке дитині за кольором, масштабом, формою, покликане втілити всі вимоги психологів і педагогів в галузі дитячого сприйняття. Це оточення повинно бути зрозумілим і цікавим дитині, нести в собі інформативні і естетичні властивості.

Ключові слова: форма, колір; інтер'єр; дитячий дошкільний заклад;

Abstract

The visual perception of architecture by adults and children is fundamentally different. At the same time, the architect, creating a spatial environment, close to the child in color, scale, form, designed to translate all the requirements of psychologists and educators in the field of child perception. This environment should be clear and interesting to the child, carry informative and aesthetic properties.

Keywords: form, color; interior; educational institution.

Актуальність теми. Втіленні в архітектурі системи ідей, узагальнені погляди на життя та його закономірності належать до важливих засобів утвердження особистості дитини. Велику частину свого уже свідомого формуючого особистість життя дитина проводить у дитячих дошкільних закладах, і тому важливо, яким буде це середовище.

Важливість кольору в архітектурі неодноразово відзначалася діячами науки і мистецтва. Він є одним з потужних факторів, що формують комфортне візуальне середовище і однією з найважливіших характеристик більшої частини архітектурних творінь. Сучасними вченими психологами встановлений факт прямого впливу кольору на психологічний стан дитини, її самопочуття, працездатність і активність.

Мета роботи: виявити принципи формування архітектурно-планувальних рішень дошкільних навчальних закладів.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні задачі:

1. Дослідити основні принципи формування архітектурно-планувальних рішень дошкільних навчальних закладів;
2. Проаналізувати кольорові рішення дошкільних навчальних закладів та вплив їх на психоемоційний стан дитини;
3. Удосконалити архітектурно-планувальні рішення будівель дошкільних навчальних закладів для покращення комфорту умов перебування дошкільнят у даних закладах.

Об'єкт роботи: є дошкільні навчальні заклади.

Предмет роботи: є планувальні рішення дошкільних навчальних закладів.

Наукова новизна: Найбільш актуальним залишається питання створення комфортного середовища в дошкільних навчальних закладах, для покращення розвитку дітей. Тому в даній роботі були поставлені і вирішені питання про створення комфортних умов в дошкільних закладах, побудованих на основі дитячого сприйняття. І отримані такі результати:

- досліджено основні принципи формування архітектурно-планувальних рішень дошкільних навчальних закладів, з'ясовано фактор забезпечення комфортності архітектурної композиції будівлі, який заключається у взаємозв'язках між приміщеннями;

- в наслідок аналізу кольористичних рішень дошкільних навчальних закладів виявлено їх вплив на психоемоційний стан дитини і розроблено рекомендації щодо кольористики приміщень;

- удосконалено і запропоновано комбінований тип будівлі, який передбачає покращення просторового середовища дошкільних закладів за рахунок комфортності і зручності планування.

На сьогоднішній день питання вдосконалення якості дитячих дошкільних закладів є актуальним та опрацьованим і вже існують традиційні погляди на естетичні, соціологічні, психологічні, економічні та інші аспекти. Дослідження вітчизняної та закордонної проектно-будівельної практики дають підстави визначати можливі підходи до створення сучасної мережі обслуговування дітей дошкільного віку.

Істотним фактором, що визначає основи архітектурної композиції будівель дитячих дошкільних установ, є характер взаємозв'язку між окремими групами приміщень. Будівлі дитячих дошкільних установ за цією ознакою можна поділити на:

1. будівлі централізованого типу з внутрішнім зв'язком між окремими групами приміщень;
2. будівлі блокованого типу зі зв'язком між окремими групами приміщень по опалювальним переходам;
3. будівлі павільйонної типу зі зв'язком через ділянку або закритим не опалювальним переходом.

Існують такі типи будинків, до яких належать, наприклад, будівлі галерейного типу зі зв'язком між груповими осередками і обслуговуючими по відкритій або застаканованій галереї.

Дитячі дошкільні установи можуть бути одноповерховими, двоповерховими або триповерховими.[1]

Для триповерхових будівель норми передбачають планувальне і конструктивні обмеження: на третьому поверсі слід розташовувати зали для музичних та фізкультурних занять, а також прогулянкові веранди і службово-побутові приміщення. Триповерхова будівля повинна проектуватися не нижче II ступеня вогнестійкості незалежно від кількості місць в будинку.[2]

Оптимальним як за вартістю будівництва і зручності експлуатації є централізований тип будівлі. Для північних районів цей тип будинку є єдиним можливим. Будинки дитячих дошкільних установ централізованого типу компактні, економічні, мають короткі зв'язки між приміщеннями.

З ускладненням загальної планувальної структури і укрупнення будівель дитячих закладів широке поширення набувають будівлі блокованого типу, що забезпечують зручний зв'язок з ігровими майданчиками і кращі умови ізоляції дитячих групових осередків у порівнянні з будівлями централізованого типу, але поступаються їм в економічності та компактності. Для дитячих садків-ясел великою місткістю найчастіше застосовують будівлі блочного типу, що мають більш високий планувальний гнучкістю.

Будинки дитячих закладів павільйонної типу застосовують в районах зі спекотним кліматом, де окремі блоки-павільйони можуть бути пов'язані між собою відкритими доріжками або галереями. Павільйонний тип забезпечує хорошу ізоляцію приміщень груп і адміністративно-господарського блоку, дозволяє активно використовувати території з високою сейсмічністю, крутий рельєф.

Проаналізувавши чотири типи будівель дошкільних навчальних закладів було вирішено запропонувати ще один тип будівлі, а саме комбінований. В якому об'єднані характеристики централізованого і блочного типів. Комбінований тип передбачає собою будівлю, яка має зручний зв'язок з ігровими майданчиками, а також комфортне розташування групових осередків. Також комбінований тип виділяється своєю комфортністю і економічністю, зручним розташуванням приміщень.

Форма і колір виконують дві найважливіші функції сприйняття: вони передають виразність і дозволяють за допомогою зіставлення об'єктів і подій отримати про них певні знання. За допомогою кольору можна досягнути більш експресивного впливу на людину, ніж за допомогою форми. Однак форма є більш ефективним засобом комунікації, ніж колір.

Відмінності в реакціях людини на колір і форму були виявлені в психологічних експериментах. Багато дослідників проводили випробування дітям дошкільного віку, пропонували їм з кількох червоних трикутників і зелених кіл вибрати фігури, які були б подібними з окремо представленою контрольною моделлю (червоний круг або зелений трикутник). Діти, віком менше 3-х років, частіше робили свій вибір ґрунтуючись на формі, тоді як діти у віці від 3-х до 6-и років вибирали модель, яка однакового кольору з оригіналом. Досліджуючи ці дані, Х. Вернер припустив, що реакція дітей дошкільного віку обумовлюється їх моторною поведінкою і властивостями об'єктів. Результати експерименту приводять до висновку, що колір, по суті, викликає лише емоційні відчуття, а форма пов'язана з інтелектуальним контролем [3].

Кольорове середовище здатне задовольняти різні потреби дитини: позитивно відбиватися на процесі навчання, розвивати фантазію, стимулювати орієнтовні реакції зорових відчуттів. Спостерігаючи за дітьми різного віку, можна визначити, що зовсім малюки - ясельна група - віддають перевагу червоному, пурпурному, жовтому і рожевому кольорам. Старші діти, приблизно років 3-4, люблять яскраві контрасти - такі, як помаранчеве з синім, жовте з фіолетовим, червоне із зеленим. Дошкільнят зацікавлюють складні кольори: бірюзовий, салатний, лимонний, поєднання майже усіх кольорів спектру, окрім чорного з сірим і темних кольорів.[4]

Емоційний вплив кольору на дитину дуже різноманітний. Колір може радувати, заспокоювати, пригнічувати, печалити й веселити. Викликати відчуття бадьорості й втоми, теплоти й холоду, розширювати та звужувати простір, стимулювати зір, нерви, мозок.

Висновки

1. Досліджено принципи формування архітектурно-планувальних рішень дошкільних навчальних закладів, а саме чотири основних типи створення дитячих закладів: централізований, блочний, павільйоний та галерейний. Розглянуто їх об'ємно-планувальні особливості. З'ясовано фактор забезпечення комфортності архітектурної композиції будівлі, який заключається у взаємозв'язках між приміщеннями;
2. Проведений аналіз кольористичних рішень і виявлено, що колір має велике значення для створення середовища в дитячих дошкільних закладах. Грамотне використання властивостей кольору створює ідеальне місце існування для дитини, яке відповідатиме його характеру, корегує поведінку і сприяє його розвитку. Діти більш сприйнятливі, ніж дорослі, тому слід дуже уважно поставитись до вибору оформлення приміщень, в яких дитина буде знаходитися часто. Тому оформляти середовище дитячих закладів слід такими кольорами, які будуть врівноважувати надмірну активність і водночас посилювати активність у пасивних дітей. Такими кольорами можна вважати помаранчевий, жовтий, рожевий.
3. Удосконалено класифікацію архітектурно-планувальних рішень будівель дошкільних навчальних закладів за рахунок комбінованого типу. В якому об'єднані особливості централізованого і блочного типів. Комбінований тип передбачає собою комфортну і економічну будівлю, із зручними об'ємно-планувальними рішеннями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кадурина А.О. Принципы проектирования пространственной среды в интерьерах детских садов с учетом педагогических методик // Вісник ОДАБА: Зб. наук. пр. за ред. В.С. Дорофєєва. - Одеса: Зовнішрекламсервіс, 2004. - №13. – С.91-96.
2. Ковальський В. П. Особливості планувальних рішень дитячих дошкільних закладів [Текст] / В. П. Ковальський, Г. І. Лисій // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. - 2015. - № 2. - С. 85-88.
3. Лисій Г. І. Особливості створення ігрових майданчиків на території дитячих дошкільних навчальних закладів [Електронний ресурс] / Г. І. Лисій // Матеріали XLV Науково-технічної конференції ВНТУ, Вінниця, 23-24 березня 2016 р. - Електрон. текст. дані. - 2016. - Режим доступу : <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2016/paper/view/410>.
4. Лисій Г. І. Формування архітектурного середовища дошкільних навчальних закладів [Електронний ресурс] / Г. І. Лисій // Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 22-24 березня 2017 р. - Електрон. текст. дані. - 2017. - Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2017/paper/view/1667>.

Автор доповіді Лисій Галина Іванівна, факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, група БМ-16м.
Науковий керівник – Ковальський Віктор Павлович, кандидат технічних наук, доцент.
Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Author of the report **Lysiy Galina** faculty building, power and gas, the group BM-16m.
Supervisor **Victor Kovalskiy** - Ph.D., assistant professor.
Vinnitsya National Technical University, Vinnitsya.